

Organisasjon for fiskerettshavere i lakse- og sjøaureførende vassdrag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland
N-0135 Oslo
Kontoradresse: Schweigaardsgate 34 C, Oslo
Telefon: 2205 4553/ 9285 8495
Telefax: 2217 1787
E-post: post@lakseelver.no
Org nr: 971281693
Bankgiro: 8101 05 37886
Internett: www.lakseelver.no

3/5-2006

Medlemsinfo 2 -2006

Auksjon ga 623.000 kr til kilenotoppleie

North Atlantic Salmon Fund (NASF) arrangerte sammen med blant andre Norske Lakseelver og BN-bank en auksjon av sportsfiskeutstyr og laksefisketurer 27. okt 2005 på Thon Opera Hotell i Oslo. Auksjonen innbrakte kr 623 000,- som ble overrakt til Jon Kjelden i «Elvene rundt Trondheimsfjorden» (ErT) av islands utenriksminister Geir H. Haarde 10. mars 2006. Overrekkelsen skjedde i den islandske ambasadørens (Stefán Skjaldarsons) residens på Bygdøy i forbindelse med stiftelsen av Norsk-Islandsk Handelskammer. Islandsbanken.

Med utgangspunkt i et ønske om styrke villaks-bestanden for derigjennom å skape økt nærings-virksomhet i og rundt lakseelvene som munner ut i Trondheimsfjorden, ble organisasjonen «Elvene rundt Trondheimsfjorden» (ErT) stiftet i 2004. Sesongen 2005 var det første året tiltaket ble gjennomført. ERT har inngått avtale med 75 sjølaksefiskere med følge at 120 laksenøter ikke ble brukt i 2005. En ren sammenligning av statistikk viser at sjøfangsten i Trondheimsfjorden sank med 46 tonn og elvefangsten økte med 27 tonn i forhold til foregående år. ERT brukte 4,3 mill på å leie opp sjølaksefiske i 2005. Av dette bidro rettighetshaverne med 1,9 mill. Islendingen Orri Vigfusson i NASF har bidratt med ca 1 million kroner. Resten kommer fra sponsorer og laksefiskere. I 2006 planlegger ERT å inngå avtale med flere sjølaksefiskere og rettighetshavernes andel i finansieringen skal økes.

Det er fortsatt behov for omfattende kalking i Norge.

De siste 10 årene er nedfallet av sur nedbør kraftig redusert, men overskridelse av naturens tålegrense er fortsatt et stort problem i mange vassdrag og tiltak er derfor nødvendig. Regjeringen reduserte kalkingsbevilgningen inneværende år med begrunnelse i nedfallsreduksjonene. Man har imidlertid svært liten kunnskap om det reelle behovet for kalk i de ulike lokalitetene. Dette førte til at miljømyndighetene mer eller mindre tilfeldig foreslo å kutte ut kalkingen flere laksevassdrag med resultat at laksen med stor sannsynlighet ville dø ut. Det er viktig at myndighetene dokumenterer redusert i behov for kalking før kalking kan avsluttes.

Siden 1997 er bevilgningen til kalking mer enn halvert hvis man korrigerer for prisstigningen. For 2006 bevilget politikerne 70 millioner selv om kalkingsplanen beskriver et minimumsbehov på 91 millioner. Dette førte til at det ble varslet stans i kalkingen i Vosso, Suldalslågen, Jørpelandsvassdraget, Kvina og Arendalsvassdraget, selvfølgelig med store protester fra Norske lakseelver, Norges jeger- og fiskeforbund og de berørte kommunene. Dette massive presset førte til at Miljøverndepartementet

bestemte at kalkingen i alle laksevasdrag likevel skal fortsette selv om det ikke er penger nok på budsjettet. Vi får tro at det kommer tilleggsbevilgninger i revidert nasjonalbudsjett. Reduksjoner i kalkingsbevilgninger har vist seg å være en årviss forseelse og det er grunn til å tro at dette fenomenet vil vare ved.

For å beskrive den sure nedbørens negative effekt på naturen, har man fram til nå nyttet det såkalte tålegrensebegrepet som er direkte relatert til det aktuelle syrenedfallet. Overvåking av sur nedbør viser at naturens tålegrense ikke lenger er overskredet i mange områder. Det er kanskje dette politikkerne har bitt seg merke i før årets budsjettframlegg. Hvordan vannkvaliteten utvikler seg, påvirkes imidlertid sterkt av en betydelig tidsforsinkelse som skyldes at jordsmonnet er preget av langvarig forsuring. Det vil derfor ta mange år før vannkvaliteten igjen er på et nivå hvor biologisk mangfold sikres og bærekraftige bestander av fisk er reetablert. Man kan ikke nytte nedfallsmengde direkte som mål for status i naturen. Norsk institutt for vannforskning (NIVA) har nylig utarbeidet modeller som tar hensyn til dette, den såkalte ANC-indeksen. ANC er "syrenøytraliserende kapasitet", og beregnes på grunnlag av den kjemiske stoffsammensetningen i vannet (Ca+Mg+Na+K-SO4-NO3-Cl). Det er en svært god sammenheng mellom ANC og fiskestatus, bedre enn om man bruker pH eller aluminium som grunnlag. Ved å beregne ANC-indeksen for et vann eller vassdrag, har man et rimelig godt grunnlag for å vurdere om kalking kan opphøre.

Dette problematiseres imidlertid noe ved oppdagelsen av klimaets påvirkning av fiskebestander. Et samarbeidsprosjekt mellom NIVA og NILU viser at vassdrag på Sørlandet, Vestlandet og i Nord-Trøndelag kan ha markerte episoder med surt vann og giftig aluminium ved kraftig uvær. Dette skyldes at høyt innhold av sjøsalter i nedbøren fører til utveksling av ioner med berggrunn og løsmasser i vassdragenes nedbørfelt. Selv om vannkvaliteten som måles jamt over er god nok for fisken, vil en uværepisode lett kunne slå ut hele bestander. Det er derfor viktig at man også tar høyde for uværeffekten før kalking av en lokalitet opphører. Man må derfor legge inn en "sikkerhetsmargin" som tar høyde for ekstreme værforhold når kalkingsbehovet vurderes.

Konklusjon

Myndighetene må dokumentere at det er et redusert i behov for kalking før kalking kan avsluttes, gjerne ved bruk av ANC-metoden. Det må også legges inn en nødvendig sikkerhetsmargin som tar høyde for sjøsaltpåvirkning ved ekstreme værforhold. Det kan godt være at en slik gjennomgang kan vise redusert behov for kalking og penger spart for den norske stat. Inntill denne dokumentasjonen foreligger, må myndighetene imidlertid følge den vedtatte og faglig begrunnede planen for kalking av vassdrag i Norge i perioden 2004 – 2010.

Laksefestival i Surnadal 18. – 20. juni 2006

Norske Lakseelver har utarbeidet programmet for laksefestivalen i Surnadal (www.norsklaksefestival.no). Programmet er vedlagt her.

Status for bekjempelse av lakseparasitten Gyrodactylus salaris

Foreløpig rapportering viser at alt er gått etter planen med behandlingen av Lærdalselva hvor tredje og siste fase nå er slutført. Som før ble det benyttet surt aluminium i hovedelva og i de viktigste sideelvene, mens mindre mengder rotenon ble nyttet i småbekker og vannpytter (kombinasjonsmetoden). Nå står Steinkjerregionen for tur. Her må i første omgang fiskesperra i Figgja repareres etter at den brøt sammen i storflommen i forbindelse med stormen Narve. Ut over dette er det aktuelt å starte opp produksjon av nytt doseringsutstyr for surt aluminium. Omfanget er imidlertid i stor grad avhengig av budsjettssituasjonen.

Miljøverndepartementet har videre lagt føringer for virksomhet. Det er slått fast at Vefsnaregionen skal ha prioritet, med planlegging inneværende år og behandling i 2007. Norske lakseelver har understreket at det er av stor viktighet at forberedelse av behandling av Rauma også settes i gang, da det her er stor risiko for videre spredning

Atle Hindar i NIVA mener at myndighetenes reduksjon i kalkingsbevilgningene ikke kan begrunnes faglig. Han har vært med på utvikle en metodikk som enkelt kan dokumenter kalkingsbehovet i vann og vassdrag.

Leder Åge Wold har i ulike media advart sterkt mot manglende satsing mot lakseparasitten.

til nye elver. Følgene kan bli dramatiske dersom staten ikke bevilger nok penger. Bare i Rauma vil det koste 60 millioner å bruke aluminium for å bekjempe lakseparasitten. I statsbudsjettet for 2006 er det bare satt av 22 millioner til gyroarbeid, hvorav 7 millioner skal gå til drift av genbanken.

Ingen oppdrettskonsesjon i foreslått nasjonal laksefjord

Norske Lakseelver får full støtte fra fiskeriminister Helga Pedersen i kravet om å stanse tildelingen av ny oppdrettslokalitet til Erfjord Stamlaks A/S i Hylsfjorden. Fjorden har i dag status som midlertidig sikringssone og er av Direktoratet for naturforvaltning foreslått som nasjonal laksefjord. Fiskeriminister Helga Pedersen sier i brevet (24.02.2006) til Norske Lakseelver og Suldalslågen Forvaltningslag at det ikke vil bli fattet endelig vedtak om tildeling av ny lokalitet for Erfjord Samfisk AS før Stortinget har sluttbehandlet ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder.

Vi mener det er prinsipielt svært viktig å få avklart statusen til de midlertidige sikringssonene og fjordområdene som er foreslått som nasjonale laksefjorder. Vi er forøvrig svært kritisk til handlemåten til Fiskeridirektoratet, som ville tildele ny lokalitet for Erfjord Stamlaks A/S inne i et fjordområde som har status som midlertidig sikringssone og som er foreslått som nasjonal laksefjord. Resultatet av dette ville blitt mer oppdrettslaks inne i fjorden, noe som er stikk i strid med Stortingets intensjon med sikringssonene og de nasjonale laksefjordene. Dette ville slått beina under troverdigheten til hele ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder.

Resultater fra spørreundersøkelsen om fangstrapportering

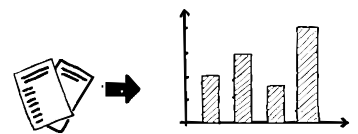
For å få mer kunnskap om fangstrapporteringen i ulike vassdrag, ble det sendt ut et spørreskjema til elveeierlag og sportsfiskeforeninger i 181 vassdrag med mer enn 100 kg fangst av laks, sjøaure og sjørøye i 2004 og 2005. Det kom inn 86 svar. Av disse var to fra elver uten anadrom laksefisk og ett lag hadde for liten oversikt til å kunne svare på skjemaet. Dermed er analysen under basert på svar fra 83 elver.

På bakgrunn av denne undersøkelsen er det grunn til å tro at følgende er gjeldende for mer enn halvparten av alle lakseelver i Norge med fangst over 100 fisk:

Det er et dannet et rettighetshaverlag som står for salget av alt fisket i elva. Laget samler inn fangstrapportene og sender en sammenstilling til Fylkesmannen. Det registreres kun det som kreves i den offisielle fangstrapporten. Selve innsamlingen foregår ved at fiskerne skriver inn resultatet av fisket på baksiden av fiskekortet og leverer dette til kortselger eller i en postkasse. Fiskerne blir gjort oppmerksomme på at de plikter å levere fangstrapport. Det er ikke innført en ordning med depositum på fiskekortet. Det varierer mye hvor stor andel av fangsten som innrapporteres, men snittet ligger på 78%. Laget tar vare på fangstregistreringene. Det er ikke etablert noen form for laksebørs i elva. Grunneierne rapporterer fra sitt fiske på lik linje som øvrige fiskere. I neste halvparten av elvene praktiseres imidlertid depositum på fiskekortet. I disse elvene blir i snitt 86 % av fangsten innrapportert.

Resultatene vil bl.a. bli brukt som grunnlag for å vurdere forbedringer framover. Vi har foreslått et prosjekt med formål å øke kvaliteten på fangstdataene. Målsetningen er at tilnærmet alle fiskere (over 90 %) i de utvalgte vassdragene skal rapportere fangstresultatet og at alle vald og soner i vassdragene skal rapportere fangst. Norske Lakseelver er tenkt å eie prosjektet i samarbeid med Norges Skogeierforbund og Norges Bondelag.

Det er mye ekstraarbeid med dagens fangstrapporteringssystem ved at dataene skrives og punches flere ganger før de legges inn i fangstrapp. Det er også en problemstilling at mange elveeierlag ønsker mer detaljert informasjon om fangstene enn det som er kravet i den offisielle fangstrapporteringen. Den detaljerte fangstrapporteringen som drives på enkelte vald og i regi av enkelte elveeierlag/fiskerforeninger, lagres ikke på en sikkerhetsmessig tilfredsstillende måte og er i liten grad tilgjengelig for andre.

I dag følger fangstrapporteringen for elvefiske følgende rapporteringslinje: Fisker – valdeier/framleier – Elveeierlag – Fylkesmannen – SSB. Rapporteringslinjen bør kunne forkortes til tre ledd; Fisker – valdeier/ framleier – Fangstregister. Det ligger her store muligheter i effektivisering av fangstrapporteringen.

Vi har sendt ut følgende pressemelding:

Myndighetene må ta tak i rømmingsproblematikken! - Oppdrettsnæringen vil ikke erkjenne alvorret

Etter de senere tids rekordstore lakserømminger, nedsatte oppdrettsnæringen selv et kriseutvalg bestående av blant annet WWF, Direktoratet for Naturforvaltning (DN) og Fiskeridirektoratet. Nå vil DN trekke seg fra dette arbeidet grunnet oppdrettsnæringens manglende vilje til å ta inn over seg alvorret i situasjonen. Norske Lakseelver krever at Fiskeri- og Kystminister Helga Pedersen, tar affære.

I et brev til Fiskeri- og Havbruksnæringens landsforening (FHL havbruk) viser DN til et oppslag på FHLs hjemmesider der det hevdes: "Det er ikke dokumentert at rømt oppdrettslaks er en trussel mot villaksen, men rømming er negativt for næringens omdømme, og medfører økonomiske tap for næringen". DN krever at FHL-havbruk tar offentlig avstand fra slike uttalelser. Hvis ikke, ser ikke DN noen hensikt å delta i utvalg nedsatt av FHL. Det er tross alt godt dokumentert at rømt oppdrettslaks utgjør en alvorlig trussel mot de ville laksestammenes eksistens. Forskerne har slått fast at vi i løpet av få tiår ikke lenger vil ha ville laksebestander slik vi kjenner dem i dag, dersom rømmingene fortsetter på samme nivå som hittil.

Denne saken viser at oppdrettsnæringen selv ikke har noen reel vilje til å gjøre noe med rømmingsproblematikken. Samtidig setter myndighetene seg selv på sidelinjen. - Vi krever derfor at Fiskeri- og Kystminister Helga Pedersen som ansvarlig i denne saken, rydder opp, sier styreleder i Norske Lakseelver, Åge Wold. Alvoret i situasjonen tilsier at vi ikke kan bruke tid på å nedsette nye arbeidsgrupper som skal jobbe med det samme som andre har gjort før. Det må handles nå sier Aage Wold, og viser til en rekke tiltak som Helga Pedersen kan iverksette for å få ned rømmingstallene eller redusere de negative konsekvensene av rømming:

- Bruke steril laks
- Individmerking av all oppdrettslaks
- Utvikling av nye produksjonssystemer som er rømmingssikre
- Slutføre ordningen med nasjonale laksefjorder. Inntil oppdrettsnæringen får kontroll på rømmingene må vi ha oppdrettsfrie kystområder utenfor de viktigste laksevassdragene.

De siste fem årene har 3,3 millioner laks rømt fra norske oppdrettsanlegg. Bare hittil i år er det rømt like mange oppdrettslaks som hele den norske villaksbestanden til sammen. I fjor forsvant 731.000 oppdrettslaks og hittil i år har 425.000 fisker rømt. Det er mer enn første halvår i fjor. Til sammenlikning er det årlige innsiget av villaks fra beiteområdene i Atlanterhavet i størrelsesorden 500 000 – 1 mill individer.

Temabilag om laksefiske og deltakelse på Villmarksmessen 30. mars – 2. april 2006

Laksebilaget "Laksefiske 2006" er ferdigstilt (vedlagt). Laksebilaget er sendt ut i februarnummeret av bladet Jakt & Fiske (opplag 110 000). Markedsføringsbrosjyra ble også delt ut på Norske lakseelvers stand på Villmarksmessa, 30. mars-2. april på Lillestrøm.
